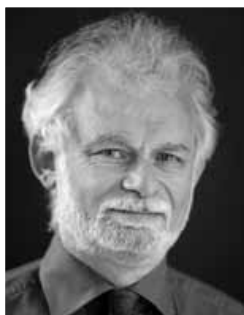

Moderne slavernij

EMMANUEL GERARD
hoofddirecteur

Professor Paul De Grauwe, gekend voor zijn non-conformistische standpunten, ging eind vorige maand wel kort door de bocht toen hij het stakingsrecht “maatschappelijk gezien niet langer houddaar” achtte en een

beperking ervan voorstelde. Het is niet meer van deze tijd, aldus de bekende opiniemaker. Vroeger waren stakingen rechtstreeks gericht tegen de werkgevers en hadden ze een reden, maar nu viseren ze de overheid met de burgers als gijzelaars. Dat is een wel zeer oppervlakkige lezing van de geschiedenis. Daarom een kleine opfrissing. Tot 1866 was staken zonder meer bij wet verboden; boete of gevangenisstraf was het lot van hen die samen het werk durfden neer te leggen voor een verkorting van de werkdag die meer dan twaalf uren duurde.

Daarna kwam er een beperkt stakingsrecht. Staken werd opzettelijk bemoeilijkt door het beruchte artikel 310 van het strafwetboek. Dat bestraft stakingspijketten aan de fabriekspoort om de “vrijheid van arbeid” te beschermen. Na de Eerste Wereldoorlog, die wij zo gretig herdenken, sneuvelde ook artikel 310, omdat ontvoogding niet langer konden worden ontzegd aan de arbeiders, soldaten van de “Grote Oorlog”. Niet alleen het stakingsrecht werd erkend, ook het algemeen stemrecht voor mannen werd toen ingevoerd. Maar in de strijd voor die twee basisrechten waren er gedurende tientallen jaren vele en langdurige stakingen geweest, niet gericht tegen de werkgevers, maar tegen de macht van het establishment dat de arbeiders als tweederangsburgers behandelde. Als het onmogelijk is om door staking onderhandelingen af te dwingen, dan organiseer je de slavernij, verklaarde Luc Cortebaeck, ondervoorzitter van de Internationale Arbeidsorganisatie, in een

kordate reactie op het standpunt van De Grauwe. Voor wie de geschiedenis niet kent: het eerste wat sneuvelt in een dictatuur is het stakingsrecht, maar dat is een sombere gedachte die we in deze kerst- en eindejaartijd niet moeten koesteren.

Moderne slavernij. Daaraan dacht ik bij het lezen van de scherpe veroordeling van ons economisch systeem door paus Franciscus in het artikel van Johan Verstraeten. Geen wonder dat deze paus in conservatieve kringen de wind van voren krijgt. Verder in dit nummer van *De gids* komt opnieuw het beleid van de federale regering aan bod. Is Vrouwe Justitie dan toch blind voor de echte gerechtigheid? Het is de prangende vraag die ik mij stelde bij de lectuur van Jan Nolf, die het justitiebeleid analyseert. En is het pensioen-debat wel op de goede sporen gezet door de weinig vrouwvriendelijke regering-Michel? Reflecties daarover bieden de bijdragen van OKRA en Femma. De Vlaamse regering heeft intussen de intentie de zorgverzekering verder uit te bouwen tot een “Vlaamse sociale bescherming”. Het is een legitieme ambitie, die echter nood heeft aan draagvlak en alleen in overleg met alle betrokkenen kan worden gerealiseerd, zo besluit Stijn Gryp in het Eerste Woord.

Deze *gids* bevat lezenswaardige stukken, het omgekeerde zou ik niet durven beweren. Toch zal dit nummer voor velen minder opvallen door wat het te bieden heeft, dan door wat we voortaan moeten missen. Na bijna een halve eeuw neemt Gilbert De Swert definitief afscheid van ons blad. Hij was ermee vergroeid als een Siamese tweeling. Sinds zijn eerste artikel in 1971 en zijn rubriek Boekanier vanaf 1978 verraste hij de lezer van ons tijdschrift door zijn ongelooflijke belezenheid, zijn veelzijdige belangstelling, zijn ongekeerde ironie. Leven na gelag, dat wensen wij toe aan *De gids*, maar vooral aan Gilbert, met veel dank voor al die jaren!